

מדינת ישראל
משרד המשפטים
המשנה לפרקליט המדינה
(עניינים אזרחיים)

תאריך פרסום ההנחיה במרשתת:

ז' באדר ב' התשפ"ב

10 במרץ 2022

הנדון: נוהל עבודה – הוועדה לבחינת הגשת תביעות לשון הרע בשם

עובדי מדינה

מסגרת עבודת הוועדה:

מזה תקופה אנו עדים להתגברות התופעה של השתלחות בעובדי מדינה, החורגת לעיתים במפגיע מביקורת מותרת וסבירה. מקרים אלה מעלים את המתח שבין ההצדקה לנקוט בהליכים במקרים בהם ההשתלחות מופנית, בין היתר, כלפי המרחב הפרטי של עובד המדינה ובני משפחתו ויוצרת פגיעה משמעותית באורח חייו ועשויה לפגוע ביכולתו לבצע את תפקידו כיאות, ובין הצורך לשמור מכל משמר על עקרון חופש הביטוי.

לפיכך, החליט פרקליט המדינה לאחר התייעצויות שהתקיימו בלשכתו, ועל דעת היועץ המשפטי לממשלה, כי יש מקום - במקרים החריגים המתאימים לכך - שבאי כוח המדינה ייצגו את עובד המדינה בתביעה אזרחית שתוגש על ידו, בגין עוולות שעיקרן לשון הרע. זאת כשיש בניהול ההליך, כאמור, גם עניין ציבורי מערכתי – כללי החורג מהעניין האישי של עובד המדינה.

בהתאם למתווה עליו החליט פרקליט המדינה, כאשר עובד מדינה יבקש שהמדינה תחליץ לעזרתו בגין מקרה חמור של לשון הרע והתנכלות, הדברים יישקלו, ובמקרים שימצאו מתאימים לכך, הייצוג ייעשה ע"י באי כוח המדינה. ככלל הייצוג יינתן רק במקרים שבהם הפגיעה בעובד המדינה חמורה במיוחד, או כשמדובר בפגיעה שיטתית החוזרת על עצמה. נוסף על כך, ההצדקה לייצוג תהיה רק במקרים שבהם יש קשר הדוק בין הפגיעה לעובד לבין הפעלת סמכותו ומילוי תפקידו של העובד.

מדינת ישראל
משרד המשפטים
המשנה לפרקליט המדינה
(עניינים אזרחיים)

לצורך בחינת הדברים במקרים אלה, הוקמה ועדה בראשות המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים), ובה חברים מנהל היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה ונציג מחלקת ייעוץ וחקיקה (אזרחי) (להלן: "הוועדה"). הוועדה פועלת כוועדה מייעצת לפרקליט המדינה.

הוועדה בוחנת את המקרים המובאים בפניה ומגבשת המלצתה בנוגע לנקיטה בהליך יזום מטעם העובד בייצוגה של המדינה. פרקליט המדינה הנחה, כי בנסיבות שבהן תמליץ הוועדה כי קיימת הצדקה לנקיטה בהליך יזום בייצוג המדינה, ההמלצה תועבר להכרעתו.

מובהר, כי ככל שהמדינה היא המייצגת בהליך, הטענות שיועלו מטעמה כמו גם אופן ניהול ההליך, יהיו כפופות להנחיות פרקליט המדינה והנהוג ומקובל בייצוג המדינה כבעלת דין. בעניין זה תחול הנחיה 16.6 להנחיות פרקליט המדינה בשינויים המחויבים.

כן יובהר, כי אין באמור כדי לגרוע מיכולתו של עובד המדינה להגיש תביעה אישית מטעמו וללא הסתייעות בייצוג המדינה.

נוהל עבודת הוועדה:

1. אופן הפנייה לוועדה

- 1) הפניה לוועדה בבקשה להגשת תביעה אזרחית בשם עובד המדינה בייצוג הפרקליטות, תוגש על ידי היועץ המשפטי של המשרד הממשלתי הרלבנטי.
- 2) היועץ המשפטי יעביר לוועדה פניה מפורטת בכתב אשר תכלול גם תשתית עובדתית ומשפטית, ובמסגרתה תובא עמדתו. לפנייה יצורפו כלל המסמכים הרלוונטיים. הפניה תכלול, בין היתר, התייחסות לכל המפורט להלן:
 - 1) פירוט הפרסום, אופן הפרסום, היקפו בכל אחת מהמדיות בו התפרסם, מיקום הפרסום, האתרים ברשת בהם מופיע הפרסום, מועד בו הפרסום פורסם ברשת לראשונה וכן קישורים לפרסום במרשתת ותיעוד של הפרסומים הרלבנטיים.
 - 2) פרטי המפרסם: שם, ת"ז וכתובת רשומה של כותב הפרסום ופרטיו של בעל כלי התקשורת / האתר בו מופיע הפרסום הפוגעני.

מדינת ישראל
משרד המשפטים
המשנה לפרקליט המדינה
(עניינים אזרחיים)

- (3) פירוט אודות העובד, ותפקידו. התייחסות להיותו נבחר ציבור או עובד מדינה ואופן העסקתו.
- (4) תיאור הפגיעה בעובד, בני משפחתו, וחומרת הפגיעה.
- (5) הרקע לפרסום, האם הפרסום חזר על עצמו, התמודדות של המשרד עם הפרסום, מדד ההשפעה שבפרסום על אופן מילוי התפקיד ומידת הקשר בין הפגיעה בעובד לבין הפעלת סמכותו ומילוי תפקידו של העובד.
- (6) תיאור העניין הציבורי מערכתי- כללי מעבר לאינטרס האישי של העובד, הטמון בפרסום והשפעת הפרסום על פעילות המשרד.
- (7) עמדה משפטית המתייחסת לתחולת חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה - 1965 (להלן: "החוק") ומהות הפגיעה הנטענת בהתאם לסעיפים 1-2 לחוק. התייחסות לסעיפי ההגנה בחוק (סעיפים 13-15) וכן התייחסות לאיזון בין עקרון חופש הביטוי והזכות להבעת ביקורת לגיטימית אל מול זכות הפרט לשם טוב ולהגנת הפרטיות.
- (8) קיומם של הליכים משפטיים רלבנטיים, ככל שישנם, הקשורים לעובד המדינה ולנושא שבמוקד הפגיעה, וכן התייחסות המשרד להליכים אלו.
- (9) ציון פרטי הקשר עם העובד הנפגע ואיש הקשר במשרד הממשלתי, לרבות בלשכה המשפטית.

2. בחינת הפניה על ידי הוועדה

- (1) הפניה וכלל החומר יועברו ללשכת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים), והוועדה בראשותה תבחן את הבקשה.
- (2) בחינה ראשונית של הפניה:
ככל שהפניה תהא חסרה ולא תכלול התייחסות למכלול האמור לעיל, היא תוחזר ליועץ המשפטי של המשרד הממשלתי הרלבנטי להשלמות הנדרשות ו/או להשלמת פרטים נוספים, הדרושים לוועדה לצורך בחינתה.
- (3) הפניה תבחן על ידי הוועדה וזו תיתן עמדתה האם המקרה מתאים להגשת תביעה בשם העובד על ידי המדינה. במקרים שתהיה לכך הצדקה, יוזמן היועץ המשפטי של המשרד הממשלתי הרלבנטי לישיבת התייעצות וככל שתידרש תקיין פגישה גם עם עובד המדינה.
- (4) הוועדה תיתן דעתה גם לשאלת הייצוג, באמצעות פרקליט ממחוזות פרקליטות המדינה או באמצעות עורך דין חיצוני הפועל על פי יפוי כוח בשם היועץ המשפטי לממשלה.

מדינת ישראל
משרד המשפטים
המשנה לפרקליט המדינה
(עניינים אזרחיים)

- (5) הוועדה תקיים התייעצות, ככל שתראה לנכון, גם עם פרקליט המחוז הרלבנטי וכן גורמים נוספים ככל שיהיה בכך צורך.
- (6) סברה הוועדה כי אין להגיש תביעה בשם עובד המדינה תימסר על כך הודעה מתאימה ליועץ המשפטי של המשרד הרלבנטי.
- (7) במקרים שבהם תמליץ הוועדה על הגשת התביעה, תועבר המלצת הוועדה להכרעת פרקליט המדינה.

ייצוג עובד המדינה בפני בית המשפט

- (1) העובד יידרש לחתום על ייפוי כוח, במסגרתו ייקבע כי הייצוג ניתן ע"י באי כוח המדינה כבאי כוח היועץ המשפטי לממשלה (מכוח סעיף 2 לפקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה)[נוסח חדש]), כך שבמסגרת התביעה יועלו רק טענות ראויות שתהיינה מקובלות על המדינה.
- (2) כן ייקבע בייפוי הכוח כי במקרים בהם יזכה העובד בפיצוי, ינכו הוצאות ייצוג הריאליות מהסכום שייפסק לו (בייצוג חיצוני - שכר המייצג, בייצוג באמצעות הפרקליטות - שיערוך העלות שהושקעה בייצוג וכן עלות אגרת בית משפט והוצאות משפטיות נוספות) והיתרה תועבר לעובד הנפגע.
- (3) במקרים בהם יוחלט כי הייצוג ייעשה על ידי עורך דין חיצוני, עפ"י ייפוי כוח מהיועץ המשפטי לממשלה, ניהול התיק ייעשה בפיקוחה של היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה ועוה"ד הפרטי יפעל על פי הנחיותיה.
- (4) היועץ המשפטי של המשרד הממשלתי ילווה את תהליך הייצוג בדומה להליכי העבודה המקובלים בייצוג המדינה.
- (5) **על הייצוג תחול הנחיית פרקליט המדינה 16.6 בשינויים המחויבים.**

בברכה,

אורית קוטב

המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)